

HERINNERINGEN VAN TWEE LEERKRACHTEN AAN DE JAREN DIE ZE DOORBRACHTEN AAN DE NIJVERHEIDSSCHOOL TE GENT

Van de heer Erik Platteeuw (Sint-Michiels) ontvingen wij volgend schrijven: “Als reactie op uw brief bezorg ik u hierbij een tekst met herinneringen aan de Gentse Nijverheidsschool na de tweede wereldoorlog en zijn directeur. Deze tekst werd mij bezorgd door Robert Smet, ere-inspecteur-generaal van het technisch onderwijs en mag worden gepubliceerd. Zijn co-auteur, François dutré was rijksinspecteur technisch onderwijs en is overleden in 2003”.

Twee leerkrachten van totaal verschillende disciplines (voor de ene bouwkunde, voor de andere elektronica en regeltechniek) waren in de jaren vijftig en zestig na de Tweede Wereldoorlog respectievelijk zeventien en veertien jaar verbonden aan de Rijkshogere Technische en Handelsschool te Gent, in de volksmond doorgaans ‘de Nijverheidsschool’ genoemd, of in het Gentse ook wel ‘den Indus’ (école industrielle). Thans is dat een Koninklijk Technisch Atheneum.

Ze hebben getracht hierna enkele herinneringen aan die periode vast te leggen. Maar tevens verzoeken ze de lezer hen te willen verontschuldigen indien sommige aangehaalde namen en data niet 100% exact zouden zijn, hoewel daartoe een ernstige inspanning werd geleverd. Maar er gingen intussen bijna een halve eeuw over heen en het geheugen heeft beperkingen.

De beschouwde periode ging door onder het directoraat van de heer Francis Cocquyt. Geen wonder dus dat deze herinneringen door de figuur van deze directeur gedomineerd zijn. Te meer omdat deze directeur een diepe stempel heeft gedrukt, niet alleen op zijn school, maar ook op het hele technisch onderwijs. Dit laatste wordt wel eens uit het oog verloren en het is goed dat allen die momenteel het technisch onderwijs behartigen dit weten;

A. GEMEENSCHAPPELIJKE HERINNERINGEN

1. Wie was Francis Cocquyt?

Francis Cocquyt (° Gent 19 mei 1898, † Gent 16 april 1986) was een arbeiderszoon met een B2-diploma van werktuigkundig tekenen. In 1913 begon hij als werktuigkundig tekenaar bij de gekende firma Carels te Gent. Dat was een

van de eerste bedrijven die van de constructie van stoommachines overschakelde naar die van dieselmotoren. Cocquyt vertelde graag dat op zekere dag niemand minder dan Rudolf Diesel, de uitvinder van de dieselmotor (1892), naast zijn tekenplank stond en hem allerlei vragen stelde. Enkele maanden later was diezelfde Rudolf Diesel op geheimzinnige wijze verdwenen en men heeft hem nooit meer teruggevonden.

In 1914 ging Cocquyt over naar de Anglo-Belgian Company (autobanden) in Evergem bij Gent en in 1922 naar de firma Sabbe en Steenbrugge te Roeselare. De reden van die mutaties is ons niet bekend.

In 1924 werd Cocquyt leraar werktuigkunde aan de Nijverheidsschool (avond- en weekendonderwijs) en in 1926 tevens lesgever aan de Hogere School voor Gistingbedrijven, beide te Gent.

2. Het ontstaan van de zogenaamde K-groep

Toen de Duitsers in mei 1940 ons land binnenvielen, vluchtte Cocquyt zoals zovele Belgen naar Frankrijk. Toevallig logeerde hij daar in een hotel, waar ook Camille Huysmans en Julien Kuypers logies hadden gevonden. De drie heren leerden elkaar spoedig kennen en wisselden van gedachten over de toekomst van ons land. Ook het onderwijs kwam ter sprake en specifiek de rol die het Belgisch technisch onderwijs zou moeten vervullen van zodra de oorlog voorbij was. Huysmans had het technisch onderwijs leren kennen als leraar aan de Université du Travail te Charleroi en er een grote waardering voor leren opbrengen.

De Belgische Staat had tot dan toe alleen aandacht gehad voor het middelbaar onderwijs en weinig interesse betoond voor het technisch onderwijs. Daarvoor had hij het initiatief overgelaten aan provincie- en gemeentebesturen en aan de vrije inrichtende machten. Huysmans was van mening dat daarin na de oorlog verandering moest komen.

Nadat België door de ‘Blitzkrieg’ in enkele weken volledig door de Duitsers was ingepalmd, trok Huysmans naar London om er de Belgische Regering in ballingschap te vervoegen. Kuypers en Cocquyt daarentegen keerden terug naar België.

Evenwel was tussen deze drie personen een band ontstaan, die na de oorlog, vooral vanaf 1947, gevolgen zou afwerpen. In het Ministerie van Onderwijs sprak men van ‘de K-groep’, wijzend op de gesproken eerste letters van Camille (Huysmans), Kuypers en Cocquyt. Hoewel sommige spirituele geesten er een variëteit op nahielden, namelijk Camille, Kuypers en de Kleine. Cocquyt was immers een kop kleiner dan de twee andere.

3. De hogere Nijverheidsschool te Gent

Deze school werd in 1937 door de Staat van de stad Gent overgenomen. Ze omvatte toen:

- een sterk bevolkte avond- en weekendschool met meer dan 500 cursisten; dat was de feitelijke ‘Nijverheidsschool’;
- een in 1929 gestarte en in 1933 erkende ‘Bijzondere School voor Technisch Ingenieur’ met afdelingen Mechanica, Elektriciteit, Scheikunde, Weefkunde, Spinkunde, Verf- en Appreterkunde, alle drie leerjaren omvattend; de afdeling Elektriciteit werd vermoedelijk in 1939 opgedeeld in een richting Sterkstroom en een richting Zwakstroom, daarbij het voorbeeld van de universiteit volgend.

De school werd tot aan het eind van de Tweede Wereldoorlog bestuurd door ir. Roels, een in het Gentse gekende figuur, een vurig radio-amateur en lid van de Verbeteringsraad voor het Technisch Onderwijs.

Vanaf 1 september 1945 werd de directie ad interim waargenomen door de onderdirecteur ir. André Bonte.

4. Hoe Cocquyt directeur werd van de Hogere Nijverheidsschool

In 1946 werd de naar België teruggekeerde Huysmans korttijdig Eerste Minister. Bij de regeringwissel van september 1947 werd hij Minister van Onderwijs. Het was in die hoedanigheid dat hij zich voornam in de kortst mogelijke tijd te zorgen voor de uitbouw van een net van rijkstechnische scholen.

Hij vergat ook zijn vrienden van 1940 niet en benoemde Kuypers tot secretaris-generaal en Cocquyt tot directeur van de Hogere Nijverheidsschool. Die laatste benoeming veroorzaakte wel enige deining om volgende redenen:

1. De directie van de school had voordien steeds in handen vertoefd van een universitair ingenieur (dat was zelfs het geval voor de Stedelijke Carelsschool, die slechts de niveaus A3 en A4 bezat).
2. De meeste leraars van de Bijzondere School voor Technisch Ingenieur waren universitaire ingenieurs (A. Bonte, A. De Bruyne, A. De Mynck, R. Vlaeminck, G. De Waele, E. Heungens, G. Spae...). Daaronder bevonden zich zeker potentiële kandidaten voor de directeurspost.
3. De waarnemende directeur Bonte moest terug onderdirecteur worden, in feite een degradatie.

Begrijpelijkerwijze had directeur Cocquyt van al deze mensen eerder tegenwerking dan steun te verwachten. En wanneer een ingenieur als nieuwe leraar zijn intrede deed in de school, werd hij door de 'oude garde' onmiddellijk ingelicht over 'de politieke benoeming' van de huidige directeur.

5. De uitbouw van een net van rijkstechnische scholen over het ganse land

Voor die uitbouw deed Huysmans een beroep op de medewerking van Cocquyt. Hij verleende deze een bijzondere opdracht, die erin bestond uit te zien waar nieuwe rijkstechnische scholen best zouden ingeplant worden en voorbereidingen te treffen voor het aankopen of inhuren van bestaande gebouwen of voor de aankoop van bouwgrond. Voor die opdracht kreeg Cocquyt van de minister tijdelijk de titel van adviseur en de wedde van een inspecteur-generaal.

Dankzij Cocquyt ontstonden in snel tempo een hele reeks rijkstechnische scholen, o.m. in Anderlecht, Diest, Diksmuide, Hasselt, Irchonwelz, Izel, Kortrijk, Namen, Peruwelz en Quaregnon.

De meeste van deze scholen werden voorlopig gehuisvest in gehuurde gebouwen, vaak verlaten fabrieksgebouwen, of in prefabpaviljoenen. Dat 'voorlopig' duurde meestal vele jaren, want het Bestuur der Gebouwen van het Ministerie van Openbare Werken, dat toen met de bouw en het onderhoud van de rijksscholen gelast was, kon onmogelijk tijdig volgen.

Gedurende die bijzondere opdracht werd de directie van de Nijverheidsschool tijdelijk toevertrouwd, niet aan onderdirecteur Bonte zoals men normaal zou verwachten, maar aan een leraar wiskunde: Edmond Henzen.

6. De eerste expansie van de Hogere Nijverheidsschool

In weerwil van zijn ministeriële opdracht liet Cocquyt zijn eigen school niet in de steek. In september 1947 breidde hij ze uit met:

- Middelbare Normaalleergangen of D-leergangen
- een graduaat Handel (2 jaar)

Die laatste uitbreiding gaf aanleiding om de naam van de school te wijzigen in Rijkshogere Technische en Handelsschool.

In september 1948 breidde Cocquyt zijn school opnieuw uit met vijf afdelingen op secundair niveau (A2): Machine- en Metaalbouw, Elektriciteit Sterkstroom, Scheikunde, Bouwkunde, Houtbewerking, alle 3 leerjaren omvattend. En de A1 werd uitgebreid met een afdeling Bouwkunde.

In 1949 kreeg de school ook een internaat.

Al die uitbreidingen schiepen een groot plaatsgebrek. Men had er min of meer op gerekend dat de textielafdelingen uit de school zouden verdwijnen. Die waren immers bij RB van 31 december 1947 van de Nijverheidsschool afgescheiden om een aparte school te vormen: het Belgisch Textielinstituut. Daarvoor werd een nieuw gebouw gepland in de Voskenslaan achter het Sint-Pietersstation te Gent, met vier enorme werkplaatsen. Maar door allerlei financiële hinderpalen vorderden de bouwwerken zeer traag en pas in 1961 konden de werkplaatsen in gebruik genomen worden. De voorbouw met klaslokalen en burelen ontbrak nog volledig.

Inmiddels was men verplicht klassen met scheidingswanden te verdelen en zolderruimten tot klassen te omvormen. De Rijksgebouwendienst kon een blok bouwvallige huizen tussen de school en de Sint-Agnetestraat onteigenen en slopen. Daarvoor kwam er een terrein vrij van ca. 20 a. en daar werden in allerlei paviljoenen opgetrokken.

Het waren prototypes van prefabbouw, niet eens thermisch geïsoleerd. 's Winters werden ze verwarmd met gasradiators. De uitlaat voor het verbrande gas bevond zich vlak onder de kantelramen. Zette men, met het oog op ventilatie, een raam open, dan kwamen de rookgassen langs daar binnengewaaid. Dat heeft meer dan eens leerlingen bewusteloos gemaakt.

Op 11 augustus 1949 werd Huysmans vervangen door Mundeleer en deze op zijn beurt op 14 augustus 1950 door Harmel. Hierdoor werd een punt gezet achter de bijzondere opdracht van Cocquyt, die terug moest keren naar zijn school.

7. Cocquyt terug op zijn school

Einde van de K-groep? Zeker niet, want Kuypers bleef immers op post als secretaris-generaal en zou in 1954 kabinetschef worden van minister Collard, die Harmel opvolgde. Huysmans bleef politiek zeer actief en werd in 1954 voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Ook kon Cocquyt blijven rekenen op de steun van bepaalde ambtenaren van het ministerie, zoals Closset en jw. Iwens. Deze trachtten goed te staan met hem, want de expansie van het technisch onderwijs kon voor hen wel eens promotiekansen meebrengen en ze kenden maar al te goed de politieke macht van Cocquyt. Deze bleef zetelen in allerlei commissies, o.m. in de Belgisch-Nederlandse Commissie belast met de vergelijkende studie van de terminologie van het technisch onderwijs in de West-Europese landen. Vele ambtenaren bleven hem aanspreken, de een met 'mijnheer de adviseur', de ander met 'mijnheer

de inspecteur-generaal'.

In ieder geval slaagde hij erin de expansie van zijn school onverminderd voort te zetten. Zo werd achtereenvolgens gestart met:

- in 1952: een aanvullend jaar afdeling A2-zwakstroom;
- in 1954: een aanvullend jaar A2-Auto- en Landbouwmechanica;
- in 1955: een Technisch Humanoria (niveau A2) (zie verder);
- in 1956: • een afdeling A1-Bedrijfselektronica en -automatisatie
 - een gelijknamig aanvullend jaar A2;
- in 1959: • een aanvullend jaar A2-Betonkunde;
 - een aanvullend jaar A2-Meetkundige-Schatter van Onroerende Goederen;
- in 1960: een aanvullend jaar A1-verkoop, Marktstudie en Distributie;
- in 1962: een afdeling A1-Metaalkunde;
- in 1963: een aanvullend jaar A2-Televisie.

Al deze nieuwe afdelingen en aanvullende jaren werden in ruime mate van de nodige didactische uitrusting voorzien. Bovendien werd het reeds bestaande machinepark van de werkplaatsen voor meer dan de helft vernieuwd. Geen tweede technische school in Vlaanderen beschikte op dat ogenblik over een dergelijke moderne uitrusting.

Het was ook een feit dat de aanwezigheid in dezelfde school van de A1 en de A2 bevruchtend werkte in twee richtingen. Het studieniveau van de A2 werd door de aanwezigheid van de A1 opgetrokken en de A1 vond een goede voedingsbodem bij de beste A2 afgestudeerden.

In 1964 werd het grauaat Handel opgedeeld in 1) Boekhouden, Organisatie en Fiscaliteit, 2) Moderne Talen-Secretariaat. Die splitsing was door Cocquyt voorbereid, maar hij kon er de realisatie niet meer van beleven omdat hij in mei 1963 met pensioen ging.

8. Het bijzonder geval van de Technische Humanoria

De oprichting, voor het eerst in ons land, van een Technische Humanoria, was een risicovolle stunt van Cocquyt.

Cocquyt had voor die oprichting wel toelating gevraagd aan het Ministerie, maar deze niet gekregen. Desalniettemin dreef hij zijn wil door en begon in september 1948 met een Technische Humanoria.

Omdat er maar geen schot kwam in de erkenning van die afdeling haalde hij op zekere dag een leraar wiskunde (Jozef Cardon), een leraar geschiedenis (Maurice Coppieters) en een leraar technische vakken (Firmin Daes) onverwachts uit hun klas en zegde hen: "Ge moet onmiddellijk met mij mee naar

Brussel. De reden daarvan zal ik u onderweg wel uitleggen”.

Onderweg vertelde hij hen dat die ‘stommerikken’ daar in Brussel maar niet wilden begrijpen wat een Technisch Humaniora in feite was, en dat zij dat met hun drieën eens aan hun verstand moesten brengen van die verkalkte geesten. De drie verbaasde leraars vroegen zeer voorzichtig wat de directeur zelf door een Technisch Humaniora verstond. Waarop Cocquyt antwoordde: “Weet gij dan dat zelf niet? Dat is een humaniora waarin niet alleen een basis wordt gelegd van algemene vorming, maar tevens van technische vorming; een humaniora waarin men niet gaat uitweiden over Alexander de Grote, Lodewijk XIV^{de} en Napoleon, maar over de grote technische realisaties en over uitvinders zoals Gustave Eiffel, Lieven Gevaert, Leo Baekeland, Rudolf Diesel, Werner von Siemens”. En verder zegde hij “Gij, Cardon, gaat hen daar eens uitleggen welke wis- en natuurkunde in zulke humaniora moet gegeven worden. Gij, Coppieters, welke algemene vakken. En gij, Daes, welke technische vakken.”

Onnodig te zeggen dat de drie leraars de rest van de rit naar onze hoofdstad in alle stilte hun hersens pijnigden om argumenten te kunnen aanvoeren voor een Technisch Humaniora, een begrip waarvan ze nooit eerder hadden horen spreken.

Het uitblijven van de erkenning van de Technische Humaniora was in feite gelegen in een verdeeldheid van meningen over de opportuniteit van een dergelijke afdeling. Minister Harmel legde de zaak voor aan de Hoge Raad voor het Technisch Onderwijs, die hij in 1951 opnieuw geïnstalleerd had. Maar daar ook raakte men het niet eens.

Van de kant van het middelbaar onderwijs was men in principe niet gekant tegen een meer algemeen vormende studierichting in het technisch onderwijs, maar men was er wel tegen gekant dat deze de naam Humaniora droeg. Uiteindelijk kwam men tot volgend akkoord: de afdeling mocht worden opgericht doch onder de naam Industrieel-Wetenschappelijke. Pas in 1958 werd dit voorstel door de minister goedgekeurd. Intussen hadden de afgestudeerde leerlingen van de Technische Humaniora van 1951 tot 1958 moeten wachten op een officiële erkenning van hun diploma.

Toen we jaren later als inspecteur het Vlaamse land doorkruisten om overal technische scholen te bezoeken, zegden sommige directeurs ons met een zekere fierheid: we hebben zopas een nieuwe afdeling opgericht... een Industrieel-Wetenschappelijke. We konden dan niet anders dan terugdenken aan het feit dat de idee daarvan reeds in 1948 door Cocquyt gelanceerd was.

9. Cocquyt beseftte goed het belang van een algemene cultuur

Hoewel technicus in hart en nieren, beseftte Cocquyt zeer goed het belang dat technici over een voldoende dosis algemene cultuur beschikte. Die kon echter onmogelijk worden bijgebracht onder de vorm van bijkomende leervakken. De lessenroosters waren ten andere reeds overladen.

Toen de schoolbevolking voldoende groot was om recht te geven op een tweede onderdirecteur, vertrouwdte Cocquyt deze functie toe aan Maurice Coppieters, leraar geschiedenis maar een man met een zeer ruime cultuur. Aan hem gaf Cocquyt de opdracht een oplossing te zoeken voor het versterken van de algemene cultuur van A1-studenten en A2-leerlingen.

Coppieters zag hiervoor een oplossing in het inrichten van cultuurnamiddagen, waarop piano- en zangrecitals, voordrachten, welsprekendheidstornooien, filmforums enz. werden georganiseerd. Ook nodigde hij gekende schrijvers en dichters uit om over hun eigen werk te komen spreken of eruit voor te dragen. Zo vonden o.m. Johan Daisne, Anton van Wilderode en Godfried Bomans in eerste instantie de weg, niet naar de Gentse colleges en athenea, maar wel naar de Gentse Nijverheidsschool.

Ook organiseerde Coppieters ieder jaar een symposium over een actueel thema: in 1959 over het Europees bewustzijn, in 1960 over de relatie schoolbedrijf, in 1961 over technische creativiteit, in 1962 over studeren in het Verenigd Europa, in 1963 over school en volkswelvaart enz.

10. Cocquyt onderhield goed zijn public-relations

Cocquyt zorgde er voor dat zijn school door vele prominenten bezocht werd: door de ministers Harmel, Janne, Moureaux, Merchiers en De Clercq, door de directeurs-generaal Vandenborre, Grauls en Geens, door de inspecteurs-generaal Meeus en Dewit, door Albert Coppé, voorzitter van de Europese Kolen en Staalgemeenschap, door Leon Bekaert, de voorzitter van het Verbond van de Belgische Nijverheid, door professor Massart, voorzitter van de Nationale Raad voor Wetenschapsbeleid, door de heer De Landtheer, voorzitter van de Kamer van Koophandel, door gouverneur Mariën, en in 1961 door Koning Boudewijn. Dat verleende ontegensprekelijk een grote uitstraling aan zijn school.

11. Cocquyt hechtte belang aan etiquette

Aan etiquette en uiterlijk voorkomen hechtte Cocquyt veel belang. De kledij van de leraars hield hij bestendig in het oog. Voor een te extravagant voorkomen werden ze bij hem op het matje geroepen. “Aan uw keurige kledij moet de buitenwereld zien dat ge een leraar zijt van deze school” placht hij te zeggen.

Aan een gerespecteerd leraar van middelbare leeftijd die eens met een gele das naar school kwam, maakte hij de opmerking dat hij stante pede een andere das moest kopen. Leerlingen zonder das of slordig gekleed werden onverbiddelijk terug naar huis gestuurd. En in de werkplaatsen en laboratoria lette hij op de netheid van hun ‘overall’ of hun werkkleed. Tegen een leerling van de afdeling mechanica, wiens overall vol spatten smeeroilie zat, zegde hij: “Ge moet met uw beide handen tot aan uw polsen in de olie kunnen zitten zonder een spatje olie op uw manchetten”. Het was een overdreven manier van zeggen dat, ook al komt men met vuil of vet in aanraking, men zich daarom zelf niet moet besmeuren.

12. Cocquyt zorgde voor eigen vervolmaking

Ondanks zijn leeftijd ging Cocquyt nog seminarie volgen van organisatie en zakenbeheer bij professor Vlerick van de Gentse universiteit. En hij trachtte de aldaar opgestoken kennis in zijn school toe te passen.

Hij ondernam ook pogingen om de grote inhoud te kennen van alle cursussen die in zijn school verstrekt werden. Een probaat middel daartoe lag besloten in zijn eis dat alle examenvragen voor goedkeuring aan hem moesten worden voorgelegd. Die las hij van A tot Z.

Eens zat hij in zijn bureau met een stapel examenvragen voor zich. Plots riep hij naar zijn secretaris: “Nu moet u eens luisteren naar de vragen van onze fameuze meester Blanchard. Eerste vraag: wat is een behoefte. Tweede vraag: hoe kan met aan zijn behoeften voldoen? Derde vraag: schrijf vijf verschillende soorten behoeften. Als dat alles is wat de leerlingen gedurende een gans jaar bij ‘le beau Blanchard’ opsteken, voel ik sterk de behoefte om die man eens bij mij te roepen”.

13. Cocquyt hechtte ook belang aan de lichamelijke opvoeding

Cocquyt was ook overtuigd van het belang van de lichamelijke opvoeding. In

de A1 waren daarvoor geen lestijden voorzien, wel in de A2. Omdat er in zijn school geen turnzaal was, maande hij de leraars lichamelijke opvoeding (Aernoudt, Acke) aan de klassieke turnoefeningen te vervangen door sport en gebruik te maken van publieke sporthallen en -terreinen.

Hij lag aan de basis van de jaarlijkse interscholair sportwedstrijd te Diest, in een van de eerste scholen die hij had meehelpen oprichten en die over grote sportvelden beschikte. Huysmans woonde die wedstrijden steeds bij en reikte de trofeeën uit.

Cocquyt was zelf vrij sportief. 's Winters ging hij vaak skiën. Op een vrijdagmiddag in mei 1958 belastte Julien Kuypers, toen kabinetchef van minister Collard, attaché François dutré aan Cocquyt te gaan vragen of hij voorzitter wilde worden van de Hoge Raad voor het Technisch Onderwijs. Als dutré zich daarvoor 's anderendaags (zaterdag) naar de Nijverheidsschool begaf moest hij vernemen dat Cocquyt in Garmisch-Partenkirchen was gaan skiën en dat hij daar zijn voet had gebroken. Men kon hem echter telefonisch aan de lijn krijgen in zijn hotel en men maakte hem de vraag over. Cocquyt verklaarde zich onmiddellijk akkoord.

Toen Cocquyt teruggekeerd was, stak zijn voet nog steeds in het gips. Hij bleef daarom niet thuis maar liet zich voeren door R. Moens, zijn chauffeur en manus-doe-alles, en strompelde ostentatief op twee krukken van de auto naar zijn bureau, als iemand die gesneuveld was voor het vaderland.

Hij bezat ook een eigen zeilboot en hij riskeerde zich daarmee tamelijk ver in de Noordzee. "Pas als ik in volle zee zit" zegde hij "vergeet ik alle beslommeringen". En deze laatste zullen wellicht talrijk geweest zijn.

14. Cocquyt was een goed mensenkenner

Cocquyt wist zeer goed welke leraars bekwaam waren en welke niet, waar de werkers zaten en waar de plantrekkers. Aan de bekwame en actiever leraars verleende hij carte-blanche. Die mochten zelfs initiatieven nemen, een extra activiteit op het getouw zetten en pedagogisch experimenteren. Als dat in het voordeel van de school afliep, stak hij graag de pluim daarvan op eigen hoed, alsof hij de initiatiefnemer geweest was. Maar de leraars namen hem dat niet kwalijk.

Aan nieuwe leerkrachten placht hij te zeggen: "U mag er prat op gaan hier te mogen lesgeven, want dat is een bijzonder voorrecht en dat moet u aan de buitenwereld laten blijken. Vergeet ook nooit dat alles wat u in de klas vertelt ten gehore komt van de ouders en vaak nog veel verder bekend geraakt".

15. Cocquyt was soms wel eens impulsief

Cocquyt was soms impulsief en dat speelde hem wel eens parten.

Eén voorbeeld ter illustratie.

Einde september 1961 belde men van het Koninklijk Paleis naar zijn school om te melden dat de Koning op 5 oktober de school ging komen bezoeken. Cocquyt was er op dat ogenblik niet en niemand wist waar men hem kon bereiken. Zat hij ergens met zijn boot op zee? Men vroeg dat hij, van zodra terug, het Paleis zou opbellen en men gaf een telefoonnummer op voor rechtstreekse verbinding.

Toen Cocquyt arriveerde zegde de secretaris Poppe hem onverwijld: “Mijnheer de directeur, u moet dringend telefoneren naar het Paleis aan volgend nummer”.

Nu had Cocquyt een tijd tevoren meubels besteld in een zaak, ‘Het Meubelpaleis’, en die waren niet geleverd op de beloofde datum. Hij dacht dat het telefoontje van dat paleis afkomstig was. Hij greep de telefoonhoorn, draaide het opgegeven nummer en riep: “Gaat ge nu eindelijk met die meubels afkomen!”

Hij heeft natuurlijk onmiddellijk daarna schriftelijk zijn verontschuldigingen aan het Hof aangeboden.

16. Cocquyt trachtte steeds zo goed mogelijk zijn imago te redden

Cocquyt wist handig gebruik te maken van wat hij gelezen of van anderen gehoord had, om daar nadien mee uit te pakken alsof hij er de geestelijke vader van was. Wie enig psychologisch doorzicht had kon vermoeden met wie hij laatst gesproken had en wiens gedachten hij reproduceerde.

In de middenschuif van zijn bureau bewaarde hij een aantal modelteksten en beleefdheidsformules in diverse talen. Door daar op het geschikt ogenblik gebruik van te maken kon hij aan de telefoon of ten overstaan van een overwachtse vreemde bezoeker zijn figuur redden.

Deze voorzorgsmaatregel viel echter wel eens falikant uit. Zoals die keer dat enkele Duitse technici een Amslerpers kwamen monteren in het labo bouwkunde. Toen deze mensen zich bij hem kwamen aanmelden, werden ze verzocht eventjes te wachten ‘weil der Herr Direktor stark beschäftigt war’. Die wachttijd liet Cocquyt toe enkele teksten door te nemen om de Duitsers in hun taal te verwelkomen. Na een kwartier werden ze in zijn bureau ontboden. Cocquyt heette hen in het Duits welkom. Hij zei hen dat hij grote bewondering had voor de Duitse mechanica. Dat indien hun werk meer dan één dag in

beslag zou nemen, ze kosteloos konden overnachten in het internaat. En dat ze zeker van de gelegenheid moesten profiteren om eens door het schone Gent te wandelen om o.m. het Gravensteen te bezichtigen. De Duitsers waren zeer ingenomen met deze verwelkoming.

Maar toen hun werk teneinde was, klampte ze Cocquyt onverhoeds op de speelplaats aan om hem te danken voor het goed onthaal en hem te vragen een bewijs van het geleverde werk te willen aftekenen. Daarop was Cocquyt natuurlijk niet voorbereid. Hij schoot met spek en vroeg aan de monteurs of ze soms een 'Poschlosch' bij zich hadden (i.p.v. 'ein Bleistift') om daarmee het bewijs te ondertekenen. Wat hebben die Duitsers toen raar opgekeken.

17. Een greep anekdoten

Met de anekdoten, waartoe Cocquyt aanleiding gaf, zou men een lijvige brochure kunnen vullen. We beperken ons tot het aanhalen van volgende drie.

1. Het Röntgenonderzoek van de leerlingen ging op de Nijverheidsschool voor de eerste maal door. Het Röntgenapparaat stond opgesteld in het klaslokaal van dactylografie van Mr. Eeckhout, dat daarvoor voor de helft ontruimd was. Cocquyt ging 's morgens van klas tot klas om aan de studenten te melden dat het Röntgenonderzoek van de longen niet verplicht was, maar dat hij ze toch aanraade zich vrijwillig te laten doorlichten, dit in hun eigen belang. Trouwens, voegde hij er aan toe, ik ga zelf het voorbeeld geven en mij als eerste laten onderzoeken.

En effectief, om 9u30 bood Cocquyt zich als eerste aan voor een longonderzoek. De verpleegster, die het apparaat bediende, wist niet dat hij de directeur was, bekeek die kleine man enigszins verwonderd en zegde: ontbloot u maar. Zij bedoelde natuurlijk: uw borst.

Toen Cocquyt dat gedaan had, hoorde hij opeens in de aanpalende klas van Mr. Vandewalle een hels kabaal. Hij kreeg een blos op de wangen. En na de doorlichting in diezelfde klas studenten die het uitproestten en gierden van de pret.

Dat kon hij als directeur zomaar niet laten doorgaan, hij moest optreden. Hij vergat in welke tenue hij verkeerde, vloog naar de deur van de aanpalende klas, trok die wagenwijd open en riep "Wel Heren, wat gebeurt er hier?". Die plotse verschijning van de halfnaakte directeur in de deuroplijsting was voor de studenten een overgetelijk tafereel.

2. Op 11 november had er ieder jaar een dodenhulde plaats aan het kleine monument van de slachtoffers van de wereldoorlogen op het einde van de speelplaats. Dan werden er speechen afgestoken door Cocquyt en door een of meerdere leraars. Werkleider Jan Rogge moest zorgen voor het laten weerklinken van de Brabançonne. Hij beschikte daartoe over een platenspeeler met versterker en een luidspreker, opgesteld voor een venster van de eerste verdieping met zicht op de speelplaats.

De Brabançonne stond op een 78-toerenplaat. Nu had Jan Rogge per vergissing de platendraaier ingesteld op 33 toeren per minuut. Met als gevolg dat ons zo energiek klinkend volkslied nu klonk als een trage wals. Alle leraars en studenten die de dodenhulde bijwoonden konden hun lach niet bedwingen. Cocquyt echter schoot als een razende naar de plaats van het onheil. Daar moest Jan Rogge het zwaar ontgelden.

3. Cocquyt kocht op zeker ogenblik een nieuwe donkerblauwe Peugeot 403. Zulke wagen telde voor 9 fiscale PK. Tegen wiskundeleraar Jozef Cardon bekloeg hij zich eens dat hij zoveel autotaksen moest betalen. Waarop Cardon flegmatisch antwoordde: “Mijnheer de Directeur, als het nodig moest zijn wil ik wel die laatste PK voor mijn rekening nemen”.

Maar voor zijn vele verplaatsingen in dienstverband gebruikte Cocquyt de zware Chevrolet van de school, die in een nog hogere taxatieschaal viel. Daarmee liet hij zich voeren door R. Moens, de officiële chauffeur van de school, of door studiemeester Heyndrickx. Hij had natuurlijk evengoed kunnen gebruik maken van reisevorderingen en met de trein rijden, zeker voor zijn verplaatsingen naar het ministerie. Maar dat was beneden zijn waardigheid.

18. Het loopbaaneinde

Op 19 mei 1963 werd Cocquyt 65 jaar en pensioengerechtigd. Normaal mocht hij in dienst blijven tot 1 juni, maar voor de laatste maand van zijn loopbaan werd hij uit zijn ambt ontzet. Dit was het gevolg van een onderzoek uitgevoerd door het Hoog Comité van Toezicht aangaande het financieel beheer van de school. Het was geweten dat de agenten van dit Comité, die een politiepenning bezaten, onderzoek pleegden tot op merg en been. De boekhouding van de school werd ten gronde uitgeplozen. Vele dagen lang werd niet alleen Cocquyt ondervraagd maar ook de leraars, het administratief en dienstpersoneel, de leveranciers van materialen en uitrusting.

Uiteindelijk kreeg Cocquyt geen enkele sanctie maar wel een blaam. Ook

mocht hij de titel van ere-directeur niet voeren.

Dat woog hem zwaar, want dat wierp een schaduw over al het goede dat hij voor zijn school had verricht.

Bij zijn afscheid werd hij gelauwerd als een initiatiefnemer, een pionier, een durver, een realist, een harde werker en vooral een groot verdediger van het technisch onderwijs. Natuurlijk was Camille Huysmans daarbij aanwezig. Men bood Cocquyt een mooi kunstwerk aan: zijn buste gemaakt door een gekend Gents beeldhouwer. De voorzitter van het huldencomit e zegde in zijn speech o.m. "Mochten er in Uw loopbaan ontgoochelingen zijn voorgekomen, weet dan, Heer Directeur, dat er steeds vrienden naast U hebben gestaan die het goed met U meenden".

Cocquyt werd als directeur opgevolgd door ingenieur Marcel Van den Berghe, die directeur was van de Rijkstechnische school van Lokeren.

ir. François dutré
ir. Robert Smet

HERDENKINGSDAGEN IN 2006

Wat gebeurde er 25 jaar geleden

13 November 1981 : Dood van Gabriël Verschraegen.
29 November 1991 : Dood van Louis Fredericq.

50 jaar geleden

22 Maart 1956 : Dood van George Sarton.
17 April 1956 : Dood van A.J.J. Van de Velde.
20 April 1956 : Dood van Lieven Duvosel.
31 Augustus 1956 : Dood van Oscar Sinia.

75 jaar geleden

2 Juni 1931 : Dood van Jules Lagae.
26 Juni 1931 : Dood van Irène Fuerison.
26 September 1931 : Dood van Jef Van der Meulen.